

3408

1932

3KCM1

U-58

Ս. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

Լ Ե Ն Ի Ն Յ Ա Ն
ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ 2001

ՅԵՎ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ
ՏՈՒՐԻԶՄԸ

ՅԱՐԳՄ. Բ. ՅԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ

2810

ՅԿՄԻ
Ա-58

Պ Ե Տ Ղ Ա Տ
Ո Ա Ջ Մ Ղ Ր Ա Տ Բ Ո Ւ Ն
ՅԵՐԵՎԱՆ 1932 թ.

3KCM1

Ա-58

48

Ս. ԱՆԴՐԵՅԵՎ

Լ Ե Ն Ի Ն Յ Ա Ն
ԿՈՄՅԵՐԻՏՄԻՈՒԹՅՈՒՆԸ

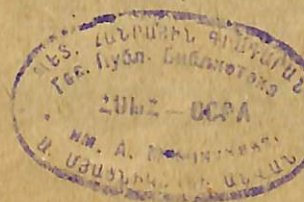
ՅԵՎ

ՊՐՈԼԵՏԱՐԱԿԱՆ
ՏՈՒՐԻԶՄԸ

(
10824
0107
)

ԹԱՐԳՄ. Բ. ՅԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ

~~30155-Ա.Կ.~~

Պ Ե Տ Շ Ր Ա Տ
ՈՍՉՍՆՐԱՏԲՈՒՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1932 Թ.

~~10824-08~~

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, կռիւներէ-
միութեան մասնակցութեամբ ՊՏԵԸ բաղամիտն կազ-
մակերպութեան դարձնենք 1

Հավիվածներ՝

Վերջում ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ Գարտուղարութեան ըստ
ՊՏԵԸ ԿԽ ղեկուցման 17
Վերջում ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ՝ տուրիստական աշխա-
տանքի հերթական խնդիրներէ մասին: 20

54649-ահ

41775. 68

Թարգման. Բ. Յեղիսիակոյան
Սրբազրեցին Հ. Սատիկյան. Ե. Հաշույնունյան

Պետրոսի տպարան

Պատկեր 3398 Գլախիտ 7588 (ը) 5րատո 2420 Տ. րամ 2000

Հանձնված է արտադրութեան 4 ապրիլի 1932 թ.
Ստորագրված է տպագրելու 5 ղեկտեմբերի 1932 թ.

ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹՅԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՄԲ, ԿՈՄՅԵՐԻՏ-
ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍՆԱԿՅՈՒԹՅԱՄԲ—ՊՏԵԸ ԴԱՐՁՆԵՆՔ
ԲԱԶՄԱՄԻՂԻՈՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Թույլ տվեք կոմյերիտմիութեան կենտրոնի սու-
նունից ջերմադին, բոցավառ վողջույն հայտնել հա-
մազումարին:

Դուք գիտեք, վոր լենինյան կոմյերիտմիու-
թյունն առաջինն յեղավ, վոր պրոլետարական
տուրիզմի ընկերություն ստեղծելու հարցը դրեց:
Այդ բացատրվում է նրանով, վոր մենք տուրիս-
տական աշխատի կազմակերպություններ ու-
նեյինք, վորոնք իրենց կառուցվաղքով, իրենց
խնդիրներով, իրենց կազմով անհամապատասխան
էին բանվոր դասակարգի խնդիրներին, կուսակ-
ցութեան և մեր Միութեան խնդիրներին ամբող-
ջութեամբ:

Տուրիստական հին կազմակերպությունների
աշխատանքը ուղղված չէր մեր յերկրի բանվորնե-
րի և բոլոր աշխատավորների յայն մասաների
ինքնագործունեյութեան զարգացմանը, պրոլետա-
րիատի դիկտատուրայի ամբողջմանը, բոլոր նրանց
դաստիարակչին դաստիարակութեանը, ովքեր ու-
զում էին տուրիզմով դբաղվել:

*) ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ քարտուղար ընկ. Անդրեյեվի ճառը ՊՏԵԸ Հաւա-
միութեան 1-ին համազումարում (1932 թ. ապրիլին):

Կոմյերիամիությունը՝ կուսակցութեան ղեկավարութեամբ, կարողացավ պայթեցնել տուրիստների հին, քաղաքականութեանից զուրկ Ռուսական ընկերութեանը և ստեղծել նոր, մասսայական պրոլետարական տուրիստական շարժում՝ պարզ արտահայտված դասակարգային նպատակներով:

Անցան մի քանի տարիներ և կյանքը պարզ ու համոզիչ կերպով ցույց տվեց, վոր պրոլետարական տուրիզմի կամավոր ընկերութեան ստեղծելու գործում կոմյերիամիութեան զիծը ճիշտ դուրս յեկավ:

Այդ զիծը հաստատում են ձեր առաջին համագումարը և այն հաջողութեանները, վորոնցով դուք յեկաք այս համագումարին: Այսօրվա համար մենք արդեն կարող ենք ասել, վոր կոմյերիամիութեանը՝ տուրիզմի ենտուղիատների ակտիվի հետ միասին՝ ի հակակշիռ հին, մեկուսացած կազմակերպութեանների, ստեղծեց պրոլետարական տուրիզմի և եքսկուրսիաների մի այնպիսի ընկերութեան, վորն առաջին հերթին ամբողջում է իր մեջ մասսաների կամավորականութեանը, ինքնագործունեութեանը, նախաձեռնութեանը, Ձեզ հետ՝ շարժման անմիջական մասնակիցներից հետ միասին, մենք բոլոր ավյալներն ունենք հայտարարելու, վոր միքանի տարվա ընթացքում ստեղծված է, մի այնպիսի ընկերութեան, վորը թե՛ իր կազմով և թե՛ իր աշխատանքով արդեն մասսայական ընկերութեան է դարձել: Մեր ընկերութեանը տուրիզմը դարձրեց վոչ թե մի բուն

մարդկանց արտոնութեան, վոչ թե, գլարճալիք, այլ աշխատավորների յայն մասսաների սեփականութեան, մեկն այն մեթոդներից, վորոնք նպաստում են մեր պետութեան ամրացման, մարդկանց սոցիալիստական դաստիարակութեան, պրոլետարիատի դիկտատուրայի ամրացման, կուլտուրական հեղափոխութեան իրագործման: Ճիշտ է, մեք ընկերութեան կարևորագույն խնդիրն է նաև կուլտուրական հանդստի կազմակերպումը, սակայն այդ խնդիրն էլ սերտորեն շաղկապվում է կուսակցութեան քաղաքական և կուլտուրական ընդհանուր խնդիրների հետ:

Ընկերութեան ստեղծելիս՝ մեզ վիճակվեց հայթհասարել այն մարդկանց թշնամական դիմադրութեանը, վորոնք ասում էին՝ «բան չի դուրս գա»:

Պրոլետարական տուրիզմի ընկերութեանն աճեց և ամրացավ հակախորհրդային արամադրութեան ունեցող այն պրոֆեսսորների և եքսկուրսիոն գործի մասնագետների բուրժուական և մանրբուրժուական թեորիաների դեմ մղած մարտերում, վորոնք ապացուցում էին տուրիզմի առաջադարականութեանը, նրա մեկուսացման անհրաժեշտութեանը դասակարգային պայքարից, կուսակցութեան և պետութեան ընդհանուր խնդիրներից: Ընկերութեանն իր սկզբունքային դրույթները, քաղաքական պարզորոշութեանը մշակեց նաև պրոլետարիստական այն թեորիաների և պրակտիկոպրոլետարիստների դեմ մղվող պայքարում, վորոնք ձգնում էին ապացուցելու տուրիստական շարժումն ստեղծելու գործում վերցված թափ

վոչ իրական լինելը, վորոնք փորձում ելին տու-
րիզմը Փիղիուտուրայի կամ զավառագիտության
«հայելիամ» դարձնել:

Ընկերներ, անկասկած ե, վոր առաջին համա-
դամարին մենք մեծ հաջողություններ ունենք
ՊՏԵԼ աշխատանքում:

Սակայն, կարո՞ղ ենք մենք արդյոք սահմա-
նափակվել այդ հաջութություններով, նրանք կարո՞ղ
են արդյոք գոհացնել մեզ, այդ հաջողությունները
կարո՞ղ են արդյոք ապահովել մեզ համար բավա-
բարումն այն պահանջների, վորոնք այժմ Ընկե-
րության քառի են դրվում: Մենք պետք ե ուղղա-
կի տեսնք, վոր ձեռք բերված հաջողությունները
չեն ապահովում մեզ համար բավարարումն այն
պահանջների, վորոնք առաջագրում են տուրիզմին
կուսակցությունը, բանվոր դասակարգը և կոլտն-
տեսականների աճող կուլտուրական պահանջներ:

Վորոնք են գլխավոր թերությունները ընկե-
րության աշխատանքում: Ըստ իս՝ գլխավոր թե-
րությունն այն ե, վոր ընկերությունը դեռ բազ-
մամիլիոն չի դարձել: Անտարակույս՝ ՊՏԵԼ լա-
վազույն կազմ ունի, համեմատած այն կազմին,
վոր ունեյին առաջներում տուրիզմով և եքսկուր-
սիաներով գրազվող զանազան կազմակերպու-
թյունները: Սակայն, այդ դեռ չի նշանակում, թե
մենք արդեն անհրաժեշտ հաջողությունների յենք
հասել բանվորների և կոլտնտեսականների համա-
խորժման գործում: Ընկերությունը դեռ չի թա-
փանցել խորհրդային Միության բոլոր անկյուն-
ները, չի բնագրիել նրանց իր բջիջների, խոր-

հուրդների, բազանների ցանցով: Մեր գլխավոր
անելիքն ե հանդիսանում այժմ պրոլետարական
տուրիզմի և եքսկուրսիաների մասսայական բազմա-
միլիոն ընկերություն ստեղծելը, վորը զուգակցեր
առողջ հանգիստը Փիղիուտային կուլտամության
հետ, յերկրի պաշտպանության ամրացման համար
տուրիստներ պատրաստելու հետ և զաստիարա-
կեր սոցիալիստական հասարակության ակտիվ
կառուցողներ:

Ինչո՞ւ ե բացատրվում այդպիսի դրությունը
վոր մենք դեռ բազմամիլիոն ՊՏԵԼ չունենք: Գու-
ցե ինչ վոր որչեպիսի պատճառներ կան, վորոնց
հետևանքով չի կարելի բազմամիլիոն ընկերու-
թյուն ստեղծել: Վո՞չ, ընկերներ, այդպիսի որչե-
պի պատճառներ չկան: Ընդհակառակը, հոգուտ
բազմամիլիոն ընկերություն ստեղծելու այնպիսի
որչեպիսի պայմաններ գիտենք մենք՝ ինչպես որի-
նակ, բանվորների և կոլտնտեսականների հսկայա-
կան ցանկությունը ճանաչելու իրենց յերկիրը,
չարունակ աճող հետաքրքրությունը դեպի տու-
րիզմը: Այն փաստը, վոր միլիոնավոր բանվորներ
և կոլտնտեսականներ ուզում են ճանաչել իրենց
յերկիրը, ձգտում են իրենց աչքերովը տեսնել, թե
ի՞նչ և ինչպե՞ս ե կառուցվում մեր յերկրում, ա-
ջակցել մեր յերկրի բնական հարստությունների
ուսումնասիրության և յուրացման, վկայում ե
բազմամիլիոն ընկերություն ստեղծելու բարենը-
պաստ հնարավորությունների մասին:

Միգուցե մեզանում նյութական տեսակետից
վոչ ամեն ինչ բարեհաջող ե. մի՞գուցե բանվոր-

ներն ու կոլտնտեսականները միջոցներ չունեն ճաշարհորդութիւններ, եքսկուրսիաներ կատարելու համար: Վո՛չ, ընկերներ, բանը դրանումը չի: Մենք գիտենք, վոր բանվոր դասակարգի և կոլտնտեսական մասսաների նյութական մակարդակն աճում է: Հենց նյութական-կուլտուրական բարելավվող պայմանների հիման վրա յե աճում էրենց յերկիրը տեսնելու և ուսումնասիրելու հետաքրքրութիւնն ու ցանկութիւնը. հարյուր հազարավոր աշխատավորներ հնարավորութիւններ ունեն այդ գործի վրա ծախսելու միջոցների վորոչ գումար: Այսպիսով, բազմամիլիոն ընկերութիւն ստեղծելու համար մեզնում որչեկտիվ պայմաններ կան: Նշանակում է գոյութիւն ունեն ինչ վոր ուրիշ պատճառներ, վորոնց հետեանքով մենք մինչև այժմ չենք ստեղծել մասսայական բազմամիլիոն ՊՏԵԼ:

Առաջին պատճառը՝ մեզանում ղեկավարութիւնն այնքան էլ լավ չի դրված: Ղեկավարութիւն մեջ խոշորագույն թերութիւնն այն է, վոր բջիջը՝ կամավոր ընկերութիւն հիմքը, այժմ դեռ չի դարձել ամբողջ տուրիստական-եքսկուրսիոն աշխատանքի կենտրոնական ողակը, առանց բջիջի անհնարին և մասսայական ընկերութիւն ստեղծել:

Բջիջը գլխավոր ողակն է հանդիսանում, իսկ մեզնում բջիջի ամբողջման, նրա աշխատանքի վորակական բարելավման գծով գործը վատ է դրված:

Ահա թե ինչու այժմ բազմամիլիոն ընկերութիւն ստեղծելու համար, նրա աշխատանքի վորակական բարելավման համար անհրաժեշտ է վճռականապես վերակառուցել ղեկավարութիւնը վերից վար: Ղեկավարութիւն ուչադրութիւն կենտրոնում պետք է դնել բջիջը, նրա ամբողջմարդպետք է Ե՛լ ավելի ուչադրութիւն հատկացնել բջիջին, նրա կոնկրետ աշխատանքին: Ընդհանուր հետազոտութիւնների փոխարեն, վորոնցով մենք հաճախ եյինք դրադվում, պետք է ավելի շատ և ավելի ուչադրութիւնը ուսումնասիրել, թե ի՞նչ է կատարվում բջիջում, ինչպե՞ս է աշխատում բջիջը, ուսումնասիրել նրա փորձը, ոգնել նրան վորակապես աճելու: Իսկ դրա հետ միասին, յեթե մենք հարց ենք դնում ամբողջնելու և աշխատանքի կենտրոնումը դնելու բջիջը, պետք է շարժանց լրջորեն հարց դնել ՊՏԵԼ շրջանային խորհուրդների ամբողջման մասին:

Ուստի, տուրիստական բազմամիլիոն կազմակերպութիւն ստեղծելու համար, վորն ակտիվորեն գործեր մեր ընդհանուր պայքարում, պետք է վերացնել ղեկավարութիւն մեջ յեղած թերութիւնները, վերակազմել նրան այնպես, վոր նա ուղղված լիներ առաջին հերթին բջիջներին աշխատանքի բարելավման կողմը:

Յերկրորդ պատճառը՝ ՊՏԵԼ թերազնահատումն է, վորը դեռ գոյութիւն ունի մի շարք կազմակերպութիւնների կողմից, բայց յես կարծում եմ, ամենից քիչ կոմյերիտմիութիւն կողմից:

Այնուամենայնիվ մենք ուղղակի պետք է ասենք այդ՝ կոմյերիտմիությունը բախտական բան է արեւրնկերության համար:

Վերցնենք՝ թեկուզ, կազմերի խնդիրը: Կազմակերպությունների ճնշող մեծամասնության մեջ մեր կազմերը նախկին կոմյերիտմիութենական աշխատավորներն են կազմում:

Կարծում ենք, վոր ՊՏԵԼ պետք է աջակցություն ստանա վոչ այնքան կոմյերիտմիության կողմից, վորքան հասարակական մյուս կազմակերպությունների և առաջին հերթին՝ արհմիությունների կողմից: Բանը նրանումը չէ միայն, վոր սուրբիզմի գործի համար մեկ, յերկու հարյուր ուրբլի փող դցեք, այլ անհրաժեշտ է ամենորյա ուշադրություն ընկերության նկատմամբ: Այս վերաբերում է առանձնապես արհմիություններին, վորովհետեւ ՊՏԵԼ ընդգրկում է արհմիությունների անդամներին և ամենից առաջ՝ բանվորներին:

Յեւ մենք արհմիությունների մյուս կազմակերպությունների կողմից ընկերությունը թերապես հատելու գեմ պայքար մղելու խնդիրը դնում ենք իր ամբողջ սրությամբ: ՊՏԵԼ արդեն այնքան է աճել, մասսաների կուլտուր-քաղաքական դաստիարակության այնպիսի հզոր միջոց է դարձել, վոր չի կարելի նրա կողքովն անցնել կամ լուրթյամբ ձեռք քաշել նրանից:

Այստեղ ընկերությունն էլ պետք է վորեւէ բան անի: Նա պետք է ավելի լավ է ավելի շատ ժողովրդականացնի իր աշխատանքը բանվորների և կուլտուրականների մեջ, ավելի հաճախ շփվի հա-

սարակական կազմակերպությունների հետ, յեռանդադին կերպով խնդիրներ դնի, այստեղ պախարակելի բան չկա: Պետք է ավելի համառորեն ոգտագործել մամուլը: Դժբախտաբար, ընկերներ, դուք չեք ոգտագործում մամուլը: Ինքը մամուլն էլ քիչ ուշադրություն է հատկացնում այս գործին, նույն թվում նաև կոմյերիտական մամուլը, մանավանդ ստորին: Կարճ ասած՝ մեզնում չկա կազմակերպված, միասնական պայքար աշխատավորներին ամենալայն չափով իբրև ՊՏԵԼ անդամ ընդգրկելու համար:

Ահա յերկրորդ պատճառը, վորը խանգարում է մեզ բազմամիլիոն ընկերություն սանդղակելու:

Յերրորդ պատճառը՝ կենտրոնական խորհուրդը և տեղական կազմակերպությունները գրեթե բան չեն արել, վորպեսզի ծավալեն աշխատանքը գյուղում և մի շարք ազգային մարզերում ու հանրապետություններում: Պետք է ուղղակի ասել, վոր այդպիսի վերաբերմունք՝ գյուղի և ազգային շրջանների հանդեպ, այլևս շարունակվել չի կարող, յեթե դուք ուղում եք պայքարել բազմամիլիոն ընկերության համար: Մենք պետք է առաջ շարժենք բջիջները դեպի գյուղը, դեպի ազգային հետամնաց ծայրազավտները, վորտեղ մեր ընկերությունը հակայական նշանակություն ունի, վորովհետեւ նրա միջոցով մենք կբաճրացնենք կուլտուրական մակարդակը, կամբացնենք ինտերնացիոնալ միասնությունը, կամբացնենք կապը քաղաքի և գյուղի միջև, քաղաքի փորձը գյուղին կփոխանցենք՝ այն խնդիրները լուծելու համար, վոր կուսակցությունն է դրել:

Չորրորդ պատճառը, վոր պետք է մատնանշենք ի գիտություն ընկերության կենտրոնական խորհրդի և բոլոր տեղական կազմակերպությունների, այդ պրոլետարական տուրիզմի զարգացման թերագնահատումն է յերեսխաների մեջ: Այստեղ վոչ մի բան չի արված: Յերեսխաներն առանձնապես հետաքրքրվում են ճանապարհորդություններով և եքսկուրսիաներով: Իհարկե, այդ չի նշանակում, թե այն ամենն՝ ինչ վոր արված է հասակավորների մեջ, մենք պետք է մեխանիկորեն փոխադրենք յերեսխաների մեջ: Այստեղ պետք է առանձին մոտեցում լինի, պետք է գործողությունների առանձին ծրագիր լինի, վորը՝ ղժբախտաբար, վոչ կենտխորհուրդը, վո՛չ տեղական կազմակերպությունները դեռ չեն մշակել: Պրոլետարական տուրիզմի բազմամիլիոն ընկերություն ստեղծելու համար պետք է իսկույն սկսել տուրիզմ կազմակերպել յերեսխաների մեջ: Յես կարծում եմ, վոր մենք իրավունք ունենք պահանջելու ԿԽ բարելավել աշխատանքը դյուրում, արգային ծայրագավառներում և աշխատանքը յերեսխաների մեջ:

Հինգերորդ պատճառը՝ պատշաճ պայմաններ չեն ստեղծված բանվորների և կոլտնետակամների լայն մասսաներին պրոլետարական տուրիզմի ընկերության մեջ ներգրավելու համար: Խոսքն ի՞նչի մասին է այստեղ: Խոսքը մեր բազաների մասին է: Դուք գիտեք, վոր մենք յերբեմն այս կամ այն կազմակերպությունները մեր ընկերության մեջ ենք ներգրավում, եքսկուրսիաներ ենք կազմակերպում, սակայն մարդկանց այնպիսի պայմանների

մեջ ենք դնում, վոր իրենց տեղերը վերադառնալուց հետո նրանք արդեն ել չեն ցանկանում եքսկուրսիաներին մասնակցել: Մենք այնպիսի բազաներ ունենք, վորտեղ մտնելիս անգամ ամաչում ես: 1931 թվականի ամբանը յես Թիֆլիսումն եյի: Յես կարծում եմ, վոր այժմ այնտեղ բազաներն ավելի լավ են աշխատում, իսկ այն ժամանակ ինչվոր սարսափելի բան եր կատարվում էր այն՝ վո՛չ սովաններ, վո՛չ բարձի յերեսներ, չենքը կեղտոտ: Իհարկե, տուրիզմի մեջ հենց նոր ներգրավված մարդիկ, մանավանդ բանվորներն ու կոլտնետականները, ընկնելով այդպիսի տեղեր, մեր ընկերության մասին վատ գաղափար են կազմում:

Մենք պետք է այժմ գրադվենք, մեր բազաները կուլտուրական դաստիարակության որինակելի ոջախներ, կուլտուրական սովորություններ պատվաստող ոջախներ դարձնելով: Պետք է վոր բազաները ազիտացիա չտարածեն ամբողջ ընկերության դեմ, այլ խթան հանդիսանան նոր հազարավոր մարդկանց գրավելու, նրանց, վորոնք արդեն մեկ անգամ յեղել են բազայում, նորից ճանապարհորդելու կամ եքսկուրսիա գնալու ցանկություն ամբողջնելու նրանց մեջ: Խնդրի այդպիսի դրույթն անհրաժեշտ պայմաններ կստեղծի աշխատավորներին ամենալայն չափով ընդգրկելու տուրիզմի մեջ:

Վեցերորդը՝ այդ կազմերի խնդիրն է: Անհրաժեշտ է խիստ դնել կազմերի խնդիրը, վորպես մեկն այն պայմաններից, վորոնք կարող են ապահովել բազմամիլիոն ընկերության ստեղծումը: Այժմ պետք է մտածել հենց իրենց՝ տուրիստներից ՊՏԵԼ

համար կադրեր նախապատրաստելու կենտրոնաց-
ված սիստեմի մասին և չսահմանափակվել նրանով,
վոր մենք մի աշխատավորի վերցնենք կոմյերիտմիտ-
թյունից, մյուսին արհմիությունից, յերրորդին
եւ ինչ վոր մի այլ տեղից կհրապուրենք: Յեթե
ՊՏԵԸ-ում նստեցնենք մի մարդու, վորը բացար-
ձակապես չի հետաքրքրվում տուրիզմով, չի զբաղ-
վել նրանով և չի զբաղվում, նրանից վոչ մի ոգուս
չի գա. նա այդ աշխատանքի վրա ձևականորեն
կնայի, իր նախաձեռնությունը չի հայտնաբերի,
չի հոգա ընկերության բարելավման և ընդար-
ձակման մասին: Ահա թե ինչու մենք պետք և
զբաղվենք կադրերի պատրաստության սիստեմով
և առաջին հերթին հենց տուրիստներից, վորոնք
ակտիվորեն մասնակցում են շարժմանը, ստեղ-
ծում և կառուցում են ընկերությունը:

Ահա այն վեց խոչնդոսները, վորոնց հազ-
թահարումը կապահովի պրոլետարական տուրիզմի
և եքսկուրսիաների բազմամիլիոն ընկերության
ստեղծումը:

Վերջապես վերջինը՝ այդ պատասխանատու-
թյունն է իրեն՝ ընկերության շարքերում: Առանց
խիստ պատասխանատուության չի կարելի բազ-
մամիլիոն ընկերություն ստեղծել: Այն ընկերու-
թյան մեջ, վորտեղ անտնտեսավարությունը, ան-
դատասխանատուությունն են թագավորում, վոր-
տեղ բացակայում է կատարման ստուգումը, աչ-
խատանքը չի կարող լավ ընթանալ, աշխատանքի
վորակը չի կարող բարձրանալ: Պետք է հանձնա-
րարել, վոր նոր կենտրոնական խորհուրդը խստա-

պույն պատասխանատուության կանչեր բոլոր նրանց,
ովքեր թափթփվածորեն են աշխատում, առաջադ-
րություններ չեն կատարում, անպատասխանատու
կերպով են վերաբերվում իրենց աշխատանքնե-
րին: Մենք չենք կարող և չպետք է ունենանք վոչ
մի թափթփված, անկարգապահ ողակ, անտնտե-
սավար տեղամաս, վոչ մի սանձարձակ աշխատա-
կից, վորովհետև ամեն մի թափթփվածություն
իհարկե չի նպաստում բազմամիլիոն ընկերու-
թյուն ստեղծելու գործին, այլ միայն վնասում է
մեր կարևորագույն խնդրի իրագործմանը:

Յեթե մենք այդպես դնենք խնդիրը մեր առաջ,
վերացնենք այն ամենն, ինչ վոր խանգարում է
մեզ աշխատելու և ինչի մասին վոր յես վերևումն
ասացի, մենք կկարողանանք միլիոնավոր մասսա-
ներ ներգրավել ՊՏԵԸ մեջ ամենամոտիկ ժամանա-
կում: Այդ չի նշանակում, թե պետք է պահանջա-
դիր տալ բոլոր կազմակերպություններին, թե
անդրկովկասյան կամ լենինգրադյան այսինչ կազ-
մակերպությունը պետք է աճի այսքան, վոչ:
Պայքար բազմամիլիոնության համար հնարավոր
է վոչ թե մերկ թվերի հետևից ընկնելով, այլ
միայն աշխատանքի վորակը բարելավելու, լայն
հասարակայնություն և տուրիստների մասսաներ
ՊՏԵԸ աշխատանքին, զբաղելու միջոցով պատաս-
խանատուության բարձրացման, տուրիստների վո-
րակական սպասարկման, ամբողջ աշխատանքը
բոլորևիկյան ինքնաբնագատության կրակի տակ
դնելու միջոցով:

Յեռ կամ ենում եյի ևս մի հարց շոչափել: Մենք պետք է այժմ շատ լուրջ կերպով խնդիր դնենք ռազմականացման տարրեր մտցնելու ՊՏԵԸ աշխատանքի մեջ, վորովհետև ՊՏԵԸ չի կարող հեռու մնալ յերկրի պաշտպանունակությունն ամբացնելու խնդիրներէց, վոր պիտիք դնում է այժմ կուսակցությունը: Կենտրոնական խորհուրդը համագումարից հետո պետք է մշտականապես ռազմականացման տարրեր մտցնի աշխատանքի մեջ, ապահովի տուրիստներից այնպիսի կադրեր պատրաստելու գործը, վորոնք պատերազմի դեպքում կարողանային պաշտպանել մեր Խորհրդային Միությունը վորպէս վորակյալ մարտիկներ: Ռազմականացման հնարավորությունները հսկայական են, կոնկրետ ուղիները նույնպէս հայտնի չեն—Կոմկառյան Կարմրագրոջ բանակի յայժմորձը կա: Ամբողջ խնդիրը նրանումն է, վորպէսզի վերջ տանք ռազմականացման գործի թերագնահատմանը և բոլջևիկորեն հառաջ շարժենք այն:

Հետևյալ նկատողությունը ընկերության և կոմյերիտմիության մասին է: Դուք գիտեք, վոր կոմյերիտմիությունը պայքարում էր այդ ընկերությունն ստեղծելու համար, պայքարում էր սկզբունքային վոչ ճիշտ դրույթներով. սակայն, բավական չէ, վոր մենք այժմ պայքար մղենք սկզբունքային վոչ ճիշտ դրույթների դեմ, վոր ունեն վորոշ մարդիկ ընկերության մեջ: Այդ քիչ է: Այժմ կոմյերիտմիութենական կազմակերպություններից պահանջվում է ընկերության աշխատանքի վորակը բարելավել: Քիչ բան է զեկուցումներ լսել չըջկոմի

քյուրոյում. այժմ պետք է ընդհուպ մոտենալ այն խնդրին, թե ինչպէ՞ս է դարգանում ընկերությունը դյուդում, ի՞նչ է անում կոմյերիտմիությունն այդ կողմից ազգային հանրապետություններում, այնինքն՝ սրահանջվում է կոնկրետ մոտեցում այդ ընկերության ղեկավարության գործին: Այժմ դրությունն այն չէ, ինչ վոր առաջ էր և արդեն չի կարելի յերիասարդ, անխորձ աշխատավորներ ուղարկել ՊՏԵԸ: Այժմ մենք պետք է ամբացնենք ՊՏԵԸ ղեկավարությունը, ամբացնենք շրջանային օղակները:

Կոմյերիտմիությունը կուսակցության ղեկավարությամբ պետք է պայքար մղի այդ խնդիրների իրագործման համար, ընկերության աշխատանքի վորակը բարելավելու համար: Միայն այդ պայմաններով մենք բազմամիլիոն կազմակերպություն կունենանք: Այդ կազմակերպությունը հանգստի և գվարձության կազմակերպություն չի լինի, ինչպէս առաջ էր: Կազմակերպությունն իր անդամներին կդաստիարակի դասակարգային պայքարի վորով, սոցիալիստական շինարարության համար մղվող պայքարում:

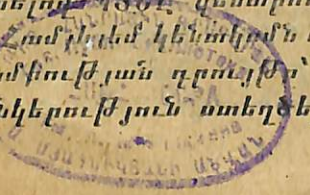
ՀԱՎԵՎԱԾՆԵՐ

Վ Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

ՀԼԿՑԵՄ ԿԿ Քարտպարտւթյան ՊՏԵԸ կենտրոնի գեկուցման առթիւ

1. Լսելով ՊՏԵԸ կենտրոնական խորհրդի ղեկուցումը, Համիլեմ կենտրոն արձանագրում է, վոր կոմյերիտմիության դրույթը՝ մասսոյական կամայոր ընկերություն ստեղծելու համար, ամբողջ

10824
201
80-71281

ջուլին արդարացրեց իրեն: Այդ հաստատումն է՞ն
նրանով, վոր ՊՏԵԼ անգամները ակտիվ մասնակ-
ցում են տնտեսական-քաղաքական կոմպանիաներին
և խորհուրդներին վերընտրությունները, դարնանա-
ցանք, փոխառությունը և այլն). նշանակալից չա-
փով ել յերեսով դարձել են դեպի արտադրությունը
(տեխնիկական արշավներին, ինդուստրիալ եքսպոր-
տիաներին կազմակերպում, տուրիստական հարվա-
ծային բրիգադներին աճում). տուրիզմի ուղղականաց
ման ուժեղացումով. ընկերության 50,000 մարդուց
մինչև 500,000 մարդու աճումով. մինչև 3 միլիոն
մարդու ընդգրկումով ճանապարհորդությունների և
եքսկուրսիաների մեջ. կազմակերպության ամրա-
ցումով՝ հանրապետական և մարզային ընկերու-
թյունների ցանց ստեղծելու միջոցով:

2. Նշելով նոր եքսպորտիստական
բազանների շինարարության թույլ ծավալումը և յե-
ղածների անբավարար գրությունը, ԿԿ անհրաժեշտ
և համարում ամենակարճ ժամանակում, նոր բա-
զանների կառուցման հետ միասին, միջոցներ ձեռք
առնել բարելավելու գոյություն ունեցող բազանների
սանիտարական- առողջապահական գրությունը
(սնունդ, սպասակեղենի մատակարարում, փոս-
քատներին, բաղնիքների կառուցում և այլն), ինչպես
և բարելավելու տուրիստների կուլտուր-լուսավո-
րական սպասարկումը:

3. ՊՏԵԼ մեծ թերությունը հանդիսանում է
թույլ աշխատանքն արդյունաբերական խորշորա-
գույն կառուցումներում, խորհանտեսություններ-
ում և ազգային ծայրագավառներում: ՊՏԵԼ կեն-

տրոնական խորհուրդը պետք է անհապաղ վերացնի
այդ թերությունը:

4. Անհրաժեշտ է ՊՏԵԼ բջիջների և տեղական
կազմակերպությունների ամբողջ ուշադրությունը
կենտրոնացնել միության եներգետիկ և արդյու-
նաբերական հիմնական բազանների ուսումնասիրու-
թյան վրա, հնգամյակի դինամիկայի, ազգային-
կուլտուրական շինարարության, ԽՍՀՄ բնակվող
աղքությունների կենցաղի հետ ծանոթանալու
վրա:

Դրա հետ միասին պետք է գալառագիտա-
կան և դիտահետազոտական կազմակերպու-
թյունների հետ միատեղ արշավներ կազմակերպել
բնական հարստություններին ուսումնասիրության,
մետաղների, հանքերի, տորֆի շերտերի հայտնա-
բերման շուրջը և այլն, ինչպես և հանածոների,
վորոնք կարող են ծառայել տեղական արդյունա-
բերության ծավալման համար (կառլին և այլն):

Դրա միասին անհրաժեշտ է ապահովել ՊՏԵԼ
բջիջների շրջադարձը յերեսով դեպի արդադրու-
թյունը, նրանց առաջ տեխնիկական պրոպագանդի,
արտադրական փորձի փոխանակության՝ վորպես
արդֆինպլանների կատարման և զերակատարման
լծակի, խնդիրներ դնելով:

Առանձին ուշադրություն հատկացնել տուրիզ-
մի ուղղականացման, յայնորեն գործադրելով
ուղղականացված արշավներ, ճանապարհորդու-
թյուններ, դաշտային յեյուլթներ:

5. Բոլորովին անբավարար համարելով կադ-
րերի պատրաստությունը ՊՏԵԼ համար, մանա-

Չանդ ազգային ծայրագավառների համար, չափազանց անհրաժեշտ համարել տուրիստական տեխնիկումի կազմակերպումը Մոսկվայում, ինչպես և տուրիստական կադրերի պատրաստութան ստաջիոնար ձևերի կազմակերպումը հիմնական ինդուստրիալ կենտրոններում և զգալի չափով կադրերի պատրաստութան ծախսերի բաժնի մեծացումը թե ՊՏԵԸ ԿԽ և թե տեղական կազմակերպությունների բյուջեյում, մանավանդ ազգային ծայրագավառների համար:

6. Արձանագրելով կոմյերիտական կազմակերպությունների թույլ ու շաղբուլթյունը տուրիստական աշխատանքի նկատմամբ, ԿԿ սուաջարկում է բոլոր տեղական կազմակերպություններին մշտական ներկայացուցիչներ առանձնացնել ՊՏԵԸ համար (մինչև շրջխորհուրդները), սխտեմատիկորեն վերահսկելով նրանց աշխատանքներին և ՊՏԵԸ-ում կատարած նրանց աշխատանքը համարելով կոմյերիտական պարտականություն:

ՀԱՄԼԿՅԵՄ ԿԵՆՏԿՈՄԻ ՎՈՐՈՇՈՒՄԸ
ՏՈՒՐԻՍՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ-
ՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. ՀԼԿՅԵՄ ԿԿ նշում է, վոր պրոլետարական տուրիստական շարժման զարգացման փորձը, վորպես մասսայական, ինքնազորձունեյության կամավորական բնկերության փորձ, վորը միավորում և տուրիստական երսկուրսյոն աշխատմնքի բոլոր տե-

սակներն ու ձևերը և նրա տնտեսական սոլոսարկումը, հենարան ունենալով ստորին բջիջներն, ամբողջովին արդարացրեց իրեն:

Անցած շրջանում 50,000 անդամ ունեցող ՊՏԵԸ աճելով հասավ 800,000 անդամի, 1931 թվականին 3 միլիոնից ավելի աշխատավորներ լնդգրկեց տուրիստական-երսկուրսյոն աշխատանքի զանազան ձևերի մեջ, զարձավ մասսայական կազմակերպություն: Լայնորեն ծավալվեցին հետախուզական և գիտական հետազոտական աշխատանքները (հետազոտական արշավ հումքի համար, երսպեդիցիաներ գեպի անձանոթ կամ քիչ հետազոտված շրջանները և այլն): Զգալի չափով աճեց և ամբայալ Ընկերության նյութական բազան:

2. Ընկերության հիմնական թերություններն են հանդիսանում՝

ա. բջիջների անբավարար ղեկավարումը՝ ՊՏԵԸ ղեկավարող կազմակերպությունների կողմից. բջիջը գեո Ընկերության հիմնական ողակը չի դարձել:

բ. կադրերի հոսունությունը, սպարատի թությունը և անբավար ոպերատիվ աշխատանքները, անբավարար կարգապահությունը մի շարք կազմակերպություններում և շերտավորված ղեկավարության անհուսությունը:

գ. աշխատանքի լիակատար բացակայությունը խորհանտեսություններում և կոլտնտեսություններում:

դ. սեզոնայնության առկայությունը շատ կազմակերպությունների աշխատանքի պրակտիկայում:

յե. տնտեսական աշխատանքի անբավարար վորակը մի շարք ողակներում (չատ բազանների վատ աշխատանքը, վատթար հաշվառումը, անտնտեսավարութունն առանձին կազմակերպութունների մեջ) .

զ. մանկական տուրիզմի անբավարար արժատացումը .

ե. մշտական կապի բացակայութունը ՊԱԶԲ Ավիաբեյթի, ՀՈԿ-ի, Փիզիկուլտի գերօպույն խորհրդի և մյուս շահագրգռված կազմակերպութունների հետ :

3. ԿԿ գտնում է, վոր Ընկերության առաջիկա համադումարը պետք է անցնի ինքնաքննադատության առավելագույն զարգացման տեսանկյունով՝ Ընկերության աշխատանքի շուրջը, պետք է առանձին ուշադրութուն հատկացնել բոլոր բացերի հայտնաբերմանը և այնպիսի արժանական միջոցներ ձեռնարկել, վորոնք ապահովում են ամբողջ տուրիստական աշխատանքի վորակի վճռական բարելավումը :

4. Պրոլետարական տուրիզմի հետագա զարգացման հիմքում պետք է դնել՝

ա. տուրիզմի արժատացումը աշխատավորների կենցաղի մեջ, ՊՏՆԸ աշխատավորների բազմամիլիոն կազմակերպութուն դարձնելը, բՃԻՑն բնկերության հիմնական ոգակը և տուրիստական աշխատանքի կենտրոն դարձնելը ձեռնարկության մեջ. ՊՏՆԸ զեկավարութունը պետք է վճռապես վերակառուցի կազմմասսայական աշխատանքը՝ այդ խնդրի կատարումն ապահովելու համար .

բ. առաջին հնգամյակի հաջողութունների և յեկրորդի իրագործման ընթացքի պարզ ցուցադրումը, մասսայական ծանոթացումը Սորհրդային Միության աշխարհագրության և եկոնոմիկայի հետ, տեխնիկական ճանապարհորդութունների և երկուրսիաների, հետագա զարգացումը, հումքի համար հետազոտական արշավի հետագա զարգացումը, կենտրոնական ուշադրութունը հատկացնելով իր յերկրամասի և շրջանների բնական հարստութունների ուսումնասիրությանը .

գ. տուրիստների հասարակական-քաղաքական մասսայական աշխատանքը ճանապարհին, ակտիվ մասնակցութունը տնտեսական-քաղաքական կամպանիաներին .

դ. մանկական տուրիզմի զարգացումը՝ վորպես հասունացող սերնդի կոմունիստական դաստիարակության ձևերից մեկի .

յե. աշխատանքի վճռական ուժեղացումը խորհանտեսութուններում և կոլտնտեսութուններում :

5. ԿԿ. հատուկ ուշադրութուն է հրավիրում տուրիստական շարժումը ԽՍՀՄ պաշտպանունակության ամբացման խնդիրներին յենթարկելու անհրաժեշտության վրա՝ հետևյալ ճանապարհով՝ ընդլայնելով հատուկ կադրերի (ուղեցույցներ, արլինիստներ, հետոխույզներ, լեռնային հրաձիգներ և այլն) պատրաստությանը, լայնորեն ներգրելով ուղեկանացման տարրերը տուրիստական աշխատանքում, վճռականապես բարելավելով բազանների և նրանց կահավորման նոր շինարարու-

2435
թյունը, բարեկամելով գոյություն ունցող բազա-
ների աշխատանքի վորակն, առանձին ուշադրու-
թյուն դարձնելով նրանց սանիտարական դրություն
վրա. կազմակերպելով վորոշակի նյութական-
անտեսական սպասարկում. ապահովելով տուրիս-
տական հանդերձանքի արտագրությունն ան-
հրաժեշտ հումքով և նյութերով. ավելացնելով
փոխադրական արտոնությունների քանակը և ա-
պահովելով տեղական տրանսպորտով:

6. Նշելով ԿԿ վորոշման անբավարար կատա-
րումը կոմյերիտմիութենական կազմակերպու-
թյունների կողմից ՊՏՆԸ աշխատանքների նկատ-
մամբ ուշադրությունն ուժեղացնելու մասին,
պարտավորեցնել տեղական կազմակերպություն-
ներին ամենամոտիկ ժամանակում լսել ՊՏՆԸ հա-
մապատասխան որդանների զեկուցումները և զործ-
նական ձեռնարկումներ նշել Համ ԼԿՅՆՄ Կենտկոմի
և ՊՏՆԸ I համագումարի վորոշումներն և իրառական
համար:

ԳԻՆԸ 25 Կ.

18.

С. Андреев
Ленинский Комсомол и Пролетарский
Туризм
Госиздат ССР Армении
Эривань—1932

2013

« Ազգային գրադարան »

NL0037137

